

ချက်သမ္မတနိုင်ငံဆိုက်ရာ အချက်အလက်များ

ချက်သမ္မတနိုင်ငံဆိုင်ရာအချက်အလက်များ

ပထဝီအနေအထား

၁။ ချက်သမ္မတနိုင်ငံသည် မြောက်လတ္တီကျု ၅၀° ၅' နှင့် အရှေ့လောင်ဂျီကျု ၁၄° ၂၈' အကြားတွင် တည်ရှိသည်။ ဧရိယာအကျယ်အဝန်းမှာ ၇၈,၈၆၄ စတုရန်းကီလိုမီတာ ဖြစ်သည်။ ချက်သမ္မတနိုင်ငံသည် ဥရောပအလယ်ပိုင်းရှိ ကုန်တွင်းပိတ်နိုင်ငံတစ်ခုဖြစ်ပြီး အရှေ့မြောက်ဘက်တွင် ပိုလန်၊ အနောက်ဘက်နှင့် အနောက်မြောက်ဘက်တွင် ဂျာမနီ၊ တောင်ဘက်တွင် ဩစတြီးယား၊ အရှေ့ဘက်တွင် ဆလိုဗက်ကီးယားနိုင်ငံတို့နှင့် နယ်နိမိတ် ချင်း ထိစပ်လျက်ရှိသည်။ မြို့တော်မှာ ပရာဟာမြို့ဖြစ်သည်။

နောက်ခံသမိုင်း

၂။ ချက်သမ္မတနိုင်ငံ၏သမိုင်းကို လေ့လာမည်ဆိုလျှင် ဘိုဟီးမီးယား(Bohemia)ဟု လူသိများခဲ့သော ချက်နိုင်ငံသည် ၉ ရာစုနှစ်တွင် စတင်တည်ထောင်ခဲ့ပြီး ၁၉၁၈ ခုနှစ်အထိ ဘုရင်စနစ်ထွန်းကားခဲ့သည်။ ၁၃ ရာစု၊ ၁၄ ရာစုနှစ်များ၌ ပရီမိုင်းဆလစ် (Premyslid) နှင့် လူဇင်ဘတ်(Luxemboug) မင်းဆက်များလက်ထက်တွင် ယင်း၏ပိုင်နက်နယ်မြေများ

အကျယ်ဆုံးအထိဖြစ်လာခဲ့သည်။ ၁၅၂၆ ခုနှစ်တွင် ဖြစ်ပွားခဲ့သော မိုဟက်တိုက်ပွဲ (Battle of Mohacs) ပြီးနောက်တွင် ဘိုဟီးမီးယားဘုရင့်မင်းဆက်သည် ဟတ်ဘ်စ်ဘတ်ခ် (Habsburg monarchy) ဘုရင်စနစ်အောက်သို့ ဩစတြီးယား၊ ဟန်ဂေရီနိုင်ငံတို့နှင့်အတူ သွတ်သွင်းခံခဲ့ရသည်။ ၁၉၁၈ ခုနှစ်တွင် ပထမကမ္ဘာစစ်ကြီးအပြီး ဩစတြီးယား- ဟန်ဂေရီအင်ပါယာ ပြိုကွဲပြီးနောက် လွတ်လပ်သော ချက်သမ္မတနိုင်ငံဖြစ်ပေါ်လာသည်။ နာဇီဂျာမနီ၊ ပြင်သစ်၊ UK နှင့် အီတလီနိုင်ငံတို့ချုပ်ဆိုခဲ့သော ၁၉၃၇ မြူးနစ်စာချုပ်အရ ဆူဒန်တန်ဒေသကို ဂျာမနီသို့ပေးရခြင်း၊ ယင်းနောက် ဂျာမနီတို့က ချက်ကိုစလိုဗက်ကီးယားကို သိမ်းပိုက်ခြင်းနှင့် ဆိုဗီယက်တပ်နီမှ ချက်ကိုစလိုဗက်ကီးယားကို လွတ်မြောက်အောင် လုပ်ဆောင်ပေးခြင်း စသည့် နိုင်ငံရေးဖြစ်စဉ်များကြောင့် ၁၉၄၆ ခုနှစ်ရွေးကောက်ပွဲတွင် ကွန်မြူနစ်ပါတီသည် မဲ ၃၈% ဖြင့် လူကြိုက်အများဆုံးဖြစ်ခဲ့သည်။

၃။ ၁၉၄၈ ခုနှစ်တွင် ကွန်မြူနစ်ပါတီသည် နိုင်ငံအတွင်းရှိ ဆိုဗီယက်ရုရှားတပ်တို့၏ အကူအညီဖြင့် အာဏာသိမ်းမှုဆောင်ရွက်ခဲ့ပြီး ကွန်မြူနစ်နိုင်ငံဖြစ်လာခဲ့သည်။ ၁၉၆၈ ခုနှစ်တွင် ကွန်မြူနစ်အစိုးရအပေါ် မကျေနပ်မှုများ တိုးပွားလာကာ ပြည်သူတို့မှ ယင်းအစိုးရအား ဖြုတ်ချနိုင်ရန် ကြံစည်လာကြသည်။ ၁၉၆၈ ခုနှစ် Prague Spring အရေးအခင်းသည် ရိုမေးနီးယားနိုင်ငံမှအပ ကျန်ဝါဆောစာချုပ်အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများက ချက်ကိုစလိုဗက်ကီးယားသို့ ဝင်ရောက်၍ အစိုးရအား ဖြုတ်ချခြင်းဖြင့် အဆုံးသတ်ခဲ့ပါသည်။ သို့သော် ၁၉၈၉ ခုနှစ်တွင် Velvet Revolution ဟု ခေါ်သော သွေးထွက်သံယိုကင်းမဲ့သည့် တော်လှန်ရေးဖြင့် ကွန်မြူနစ်အစိုးရပြုတ်ကျသွားခဲ့သည်။ ၁၉၉၃ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့တွင် ပြည်သူ့ဆန္ဒအရ ချက်ကိုစလိုဗက်ကီးယားနိုင်ငံကို ဖျက်သိမ်းပြီး ချက်နိုင်ငံနှင့် စလိုဗက်ကီးယားနိုင်ငံတို့အဖြစ် အဓိကရုဏ်းကင်းမဲ့သည့် ကတ္တီပါလမ်းခွဲ (Velvet Divorce) ဖြင့် လမ်းခွဲခဲ့ပြီး အချုပ်အခြာအာဏာပိုင်သည့် ချက်သမ္မတနိုင်ငံဖြစ်လာခဲ့သည်။ ယင်းနေ့မှာပင် စတင်အာဏာသက်ရောက်ခဲ့သော ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေအရ ချက်သမ္မတနိုင်ငံအား သီးခြားနိုင်ငံအဖြစ် သတ်မှတ်ပြဋ္ဌာန်းခဲ့သည်။

၄။ ချက်သမ္မတနိုင်ငံသည် ၁၉၉၉ ခုနှစ်တွင် နေတိုးအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံဖြစ်ခဲ့ပြီး ၂၀၀၄ ခုနှစ်တွင် ဥရောပသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံဖြစ်လာခဲ့သည်။ ဥရောပလုံခြုံရေးနှင့် ပူးပေါင်းဆောင်ရွက်ရေး ကောင်စီ (Organization for Security and Cooperation in Europe - OSCE) ၏ အဖွဲ့ဝင်လည်းဖြစ်သည်။ OSCE ၏ အဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံဖြစ်သောကြောင့် U.S Helsinki Commission ၏စည်းမျဉ်းအရ နိုင်ငံတကာအရေးများတွင် ပါဝင်ပတ်သက်မှုများကို စောင့်ကြည့်ခြင်းခံရ သည်။ ၂၀၀၉ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလ ၁ ရက်နေ့မှ ဇွန်လ ၃၀ ရက်နေ့အထိ ဥရောပသမဂ္ဂ ကောင်စီ (Council of the European Union)၏ ဥက္ကဋ္ဌတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ခဲ့သည်။

အစိုးရနှင့် နိုင်ငံရေး

၅။ ချက်သမ္မတနိုင်ငံသည် ပါလီမန်ဒီမိုကရေစီပါတီစုံစနစ်ကို ကျင့်သုံးသည်။ ပါလီမန် သည် လွှတ်တော်နှစ်ရပ်စနစ်ကို ကျင့်သုံးပြီး Chamber of Deputies (ပြည်သူ့လွှတ်တော်) နှင့် Senate (ဆီးနိတ်) ဖြစ်သည်။ Chamber of Deputies တွင် ကိုယ်စားလှယ်ဦးရေ ၂၀၀ ဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပြီး ရွေးကောက်ပွဲကို အချိုးကျကိုယ်စားပြုစနစ်ဖြင့် ၄ နှစ်တစ်ကြိမ် ကျင်းပ သည်။ Senate တွင် ကိုယ်စားလှယ် ၈၁ ဦးဖြင့် ဖွဲ့စည်းထားပြီး ၆ နှစ်သက်တမ်း ဖြစ်သည်။ လက်ရှိသမ္မတ အစ္စတာမီလော့ခ်ဇီးမန်းမှာ နိုင်ငံတော်၏အကြီးအကဲဖြစ်ပြီး၊ အစိုးရအဖွဲ့ အကြီးအကဲမှာ လက်ရှိဝန်ကြီးချုပ် Andrej Babiš ဖြစ်သည်။

သမ္မတ Miloš Zeman

ဝန်ကြီးချုပ် Andrej Babiš

စီးပွားရေး

၆။ ၂၀၀၇-၂၀၁၀ ကမ္ဘာ့စီးပွားပျက်ကပ် (global economic crisis) မကျရောက်မီအထိ နှစ်စဉ် GDP တိုးတက်မှုနှုန်း ၆ % ခန့်ရှိခဲ့သည်။ ၂၀၀၆ ခုနှစ် ကမ္ဘာ့ဘဏ်၏ အစီရင်ခံစာအရ ဖွံ့ဖြိုးဆဲတိုင်းပြည်အဖြစ်မှ ဖွံ့ဖြိုးပြီးတိုင်းပြည်အဖြစ်သို့ပြောင်းလဲရန် ရှေ့ဆုံးမှ တာစူနေသော နိုင်ငံဖြစ်သည်။ ၂၀၀၉ ခုနှစ်တွင် ဖွံ့ဖြိုးဆဲနိုင်ငံများထဲတွင် လူသားဖွံ့ဖြိုးမှုညွှန်းကိန်းအနေဖြင့် အလွန်မြင့်မားသောနိုင်ငံများ (Very High Human Development) စာရင်းထဲသို့ ရောက်ရှိလာခဲ့သည်။ ချက်အမျိုးသားဘဏ်၏အချက်အလက်များအရ ချက်သမ္မတနိုင်ငံ၏ နှစ်စဉ် GDP တိုးတက်မှုနှုန်းများမှာ ၂၀၁၅ ခုနှစ်တွင် ၄.၇ %၊ ၂၀၁၆ ခုနှစ် တွင် ၂.၇ % နှင့် ၂၀၁၇ ခုနှစ်တွင် ၃.၀ % ခန့်ဖြစ်လာမည်ဟု ခန့်မှန်းထားသည်။ ချက်သမ္မတနိုင်ငံ၏ အလုပ် လက်မဲ့နှုန်းမှာ ၄.၉ % ရှိပြီး ဥရောပသမဂ္ဂတွင် ဂျာမနီနိုင်ငံပြီးနောက် ဒုတိယ အလုပ်လက်မဲ့ အနည်းဆုံးနိုင်ငံဖြစ်သည်။ ချက်သမ္မတနိုင်ငံ၏အဓိကပို့ကုန်များမှာ စက်ပစ္စည်း၊ ပို့ဆောင်ရေး ပစ္စည်း၊ စက်သုံးဆီနှင့် ဓာတုဗေဒပစ္စည်းများဖြစ်ပြီး ၂၀၁၄ ခုနှစ်တွင် ပို့ကုန်တန်ဖိုးမှာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၄၇.၃ ဘီလီယံဖြစ်ပါသည်။ ချက်သမ္မတနိုင်ငံ၏ ၂၀၁၉ ခုနှစ် ခန့်မှန်း အသားတင် ထုတ်ကုန်တန်ဖိုးမှာ အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၂၄၆.၉၅၃ ဘီလီယံဖြစ်ပြီး၊ တစ်ဦးချင်း နှစ်စဉ်ဝင်ငွေမှာ ဒေါ်လာ ၂၃,၂၁၄ ဖြစ်သည်။

လူဦးရေနှင့် ကိုးကွယ်မှု

၇။ ချက်သမ္မတနိုင်ငံသည် ၂၀၁၉ ခုနှစ် သန်းခေါင်စာရင်းအရ လူဦးရေမှာ ၁၀,၆၄၉,၈၀၀ ရှိ သည်။ ရုံးသုံးဘာသာစကားအဖြစ် ချက်ဘာသာစကားဖြစ်ပြီး စလိုဗက်ဘာသာစကားကိုလည်း ပြောကြားမှုရှိသည်။ အဓိကကိုးကွယ်သည့်ဘာသာမှာ ခရစ်ယာန်ဘာသာဖြစ်သည်။ ၂၀၁၁ ခုနှစ်သန်းခေါင်စာရင်းအရ ၃၄ % မှာ ဘာသာမဲ့ဖြစ်ပြီး၊ ၁၀.၃ % မှာ ရိုမင်ကက်သလစ်ဘာသာ၊ ၀.၈% မှာ ပရိုတက်စတင် (၀.၅ % မှာ Czechs Brethren နှင့် ၀.၄ မှာ Hussite) နှင့် ၉ % မှာ အခြားဘာသာများကို ကိုးကွယ်ကြသည်။ ချက်သမ္မတနိုင်ငံအတွင်း အခြေချနေထိုင်ကြသော

လူမျိုးများမှာ Czechs လူမျိုး ၆၄ %၊ Moravians လူမျိုး ၅ %၊ Slovaks လူမျိုး ၁.၄ %၊ Poles လူမျိုး ၀.၄ % ဖြစ်ပြီး လူမျိုးအမည်မဖော်ပြသူများမှာ ၂၆ % ဖြစ်သည်။

ချက်သမ္မတနိုင်ငံနှင့် မြန်မာနိုင်ငံဆက်ဆံရေး

၈။ မြန်မာနိုင်ငံသည် ယခင်ချက်ကိုစလိုဗက်ကီးယားနိုင်ငံနှင့် နှစ်ပေါင်း ၆၀ ကျော် သံတမန်ဆက်ဆံရေးရှိခဲ့ပြီး၊ ယခုချက်သမ္မတနိုင်ငံနှင့် ၁၉၉၃ ခုနှစ်မှစ၍ သံတမန်ဆက်ဆံရေး ဆောင်ရွက်ခဲ့သည်။ ၂၀၁၄ ခုနှစ်၊ အောက်တိုဘာလ (၂၈)ရက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံအခြေစိုက် ချက်သမ္မတနိုင်ငံသံရုံးကို စတင်ဖွင့်လှစ်ခဲ့ပြီး Mr. Jaroslav Dolecek သည် ၂၀၁၅ ခုနှစ်၊ မေလ (၂၆)ရက်တွင် မြန်မာနိုင်ငံ၌ စတင်တာဝန်ထမ်းဆောင်သည့် ပထမဆုံးသံအမတ်ကြီး ဖြစ်သည်။

၉။ ရန်ကုန်မြို့တွင်အခြေစိုက်သော ချက်သမ္မတနိုင်ငံသံရုံးသည် မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ချက် သမ္မတနိုင်ငံသံရုံးကို ကိုယ်စားပြုပြီး နှစ်နိုင်ငံအကြား နိုင်ငံရေး၊ စီးပွားရေး၊ ယဉ်ကျေးမှုနှင့် နှစ်နိုင်ငံဆက်ဆံရေးကိစ္စရပ်များအား တိုးမြှင့်ဆောင်ရွက်လျက်ရှိပါသည်။ နှစ်နိုင်ငံအကြား ထူးခြားသောဖြစ်ရပ်အဖြစ် ချက်နိုင်ငံသမ္မတဟောင်း ဘာကလပ်ဗ်ဟာဗေးသည် ၁၉၉၁ ခုနှစ် တွင် ပေးအပ်သော ငြိမ်းချမ်းရေးနိဗ္ဗာန်ဆုရရှိအဖြစ် အမည်စာရင်းတင်သွင်းခြင်းခံခဲ့ရ သော်လည်း လက်မခံခဲ့ဘဲ ၎င်းအစား ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်အား ပေးအပ်ရန်ထောက်ခံခဲ့ပါ သည်။ ဘာကလပ်ဗ်ဟာဗေးဆုအား ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ဒေါ်အောင်ဆန်းစုကြည်ကို ချီးမြှင့်ခဲ့ပါ သည်။

မြန်မာနိုင်ငံဆိုင်ရာ ချက်သမ္မတနိုင်ငံသံအမတ်ကြီး Mrs. Hana Mottlova ၏

ကိုယ်ရေးအကျဉ်း

Mrs. Hana Mottlova သည် ၁၉၉၇ ခုနှစ်မှ ၁၉၉၈ ခုနှစ်အထိ နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီးဌာနတွင် နိုင်ငံရေးဌာန၊ ညွှန်ကြားရေးမှူး၏ ကိုယ်ရေးအရာရှိအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၁၉၉၈ ခုနှစ်မှ ၂၀၀၂ ခုနှစ်အထိ အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုရှိ ချက်နိုင်ငံသံရုံးတွင် နိုင်ငံရေး ဌာန၏ အကြံပေးပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၂၀၀၃ ခုနှစ်မှ ၂၀၀၄ ခုနှစ်အထိ နိုင်ငံခြားရေး ဝန်ကြီးဌာန၊ ဥရောပသမဂ္ဂအဖွဲ့ဝင်နိုင်ငံများ၏ ပြည်တွင်းပြည်ပဆက်ဆံရေးဌာနတွင် ညွှန်ကြားရေးမှူးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၂၀၀၄ ခုနှစ်မှ ၂၀၀၆ ခုနှစ်အထိ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီး ဌာန၊ ဥရောပသမဂ္ဂဌာနတွင် ညွှန်ကြားရေးမှူးချုပ်အဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၂၀၀၆ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၀ ခုနှစ်အထိ ဂရိနိုင်ငံဆိုင်ရာသံအမတ်ကြီးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၂၀၁၀ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၃ ခုနှစ်အထိ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာန၊ အာရှနှင့်ပစိဖိတ်ဌာနတွင် ညွှန်ကြားရေးမှူးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၂၀၁၄ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၈ ခုနှစ်အထိ အိုင်ယာလန်နိုင်ငံဆိုင်ရာသံအမတ်ကြီးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ ၂၀၁၈ ခုနှစ်မှ ၂၀၁၉ ခုနှစ်အထိ ချက်နိုင်ငံ နိုင်ငံခြားရေးဝန်ကြီးဌာနတွင် လေ့လာဆန်းစစ်ရေး နှင့် စီမံကိန်းဌာနတွင် ဒုတိယညွှန်ကြားရေးမှူးအဖြစ်လည်းကောင်း၊ တာဝန်ထမ်းဆောင်ခဲ့ ပါသည်။

၎င်းသည် ၁၉၈၇ ခုနှစ်မှ ၁၉၉၂ ခုနှစ်အထိ Prague မြို့ရှိ Charles တက္ကသိုလ်တွင် ခေတ်သစ်ဒဿနိကဗေဒကို သင်ကြားခဲ့ပြီး ၁၉၉၄ ခုနှစ်မှ ၁၉၉၅ ခုနှစ်အထိ Oxford တက္ကသိုလ်တွင် နိုင်ငံတကာဆက်ဆံရေးဘာသာရပ်ကို သင်ကြားခဲ့ပါသည်။ ၁၉၉၇ ခုနှစ်တွင် အမေရိကန်ပြည်ထောင်စုရှိ Princeton တက္ကသိုလ်တွင် အမေရိကန်ဆိုင်ရာလေ့လာရေး ဌာနတွင် လေ့လာသင်ကြားခဲ့ပါသည်။